

การศึกษาปัจจัยป้องกันด้านบุคคลและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

สุกัญญา สุรัมย์*

พ.ม. การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

บทคัดย่อ

ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรในวัยรุ่น เป็นปัญหาที่มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งยังมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยป้องกันด้านบุคคลอยู่ในวงที่จำกัด การวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยป้องกันด้านบุคคลและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยใช้กรอบแนวคิดจากทฤษฎีความสำเร็จในการปรับตัวของบุคคลที่อยู่ในภาวะเสี่ยง (The Resilience Model) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 โรงเรียน ซึ่งถูกสุ่มอย่างง่าย จาก 8 โรงเรียน จำนวน 344 คน แบ่งเป็นเพศชาย 172 คน และเพศหญิง 172 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินปัจจัยป้องกันด้านบุคคล ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 และแบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของคะแนนปัจจัยป้องกันด้านบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ($M (SD) = 63.16(6.40)$) แต่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ทั้งนี้ บุคคลที่มีปัจจัยป้องกันด้านบุคคลปานกลาง แต่อาจมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนได้ ผลการศึกษานี้เสนอแนะว่า ปัจจัยป้องกันด้านบุคคลในระดับปานกลางไม่เพียงพอต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนได้ และควรมีการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเพิ่มปัจจัยป้องกันด้านบุคคลในการป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนต่อไป

คำสำคัญ: ปัจจัยป้องกันด้านบุคคล, พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

The Determine of the Resilience Factors and Risk Taking Behaviors on Sexual Intercourse among Secondary School Students in Extended Opportunity Educational Schools in Chonburi Province

*Sukanya Surngsri MSNc**

Abstract

Risk taking behaviors on sexual intercourse problem among adolescents is in an upward trend, particularly among children and adolescents have dramatically increased. Risk taking behaviors on sexual intercourse problem has been studied in secondary school, vocational students and graduate students. However, secondary school students related Risk taking behaviors on sexual intercourse limited study. We aimed to describe the resilience factors and Risk taking behaviors on sexual intercourse guided by the resilience model. This descriptive study included 344 secondary students from 2 schools in Chonburi province that divided on 172 males and 172 females who were either risk taking behaviors on sexual intercourse or not. Participants completed the “Resilience factors scale”, and the “Risk taking behaviors on sexual intercourse scale” and reliability coefficient (alpha) of 0.85 and 0.73. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The finding revealed that scores on resilience factors weremoderate($M (SD) = 63.16 (6.40)$) but participants were at high risk of risk taking behaviors on sexual intercourse at the early age of adolescents. However, the moderate scores of resilience factors were not enough to prevent risk taking behaviors on sexual intercourse.

Therefore, intervention increase the resilience factors program should be considered to design for prevention of risk taking behaviors on sexual intercourse in children.

*Registered Nurse, Professional Level, Boromarajonani College of Nursing, Chon Buri

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เป็นปัญหาที่สังคมในปัจจุบันกำลังเผชิญอยู่ และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยพบว่า การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรจะเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีช่วงอายุระหว่าง 13-15 ปี (ปานบดี เอกะจัมปาละ, 2552) ประเทศไทยจัดเป็นอันดับ 2 ของเอเชียที่มีเยาวชนตั้งครรรภ์ก่อนวัยอันควร จากสถิติพบว่าร้อยละ 75.44 ของเยาวชนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 13-15 ปี สถิติจำนวนการคลอดบุตรของวัยรุ่นในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา โดยพบว่าจำนวนการคลอดบุตรของวัยรุ่นในประเทศไทยมีจำนวนสูงถึง 65 คน ต่อ 1,000 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2557)

นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดอยู่ในกลุ่มเยาวชนหรือวัยรุ่นที่มีความเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เนื่องจากเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และการปรับตัวต่อสังคม มีความสนใจเพศตรงข้าม และหาจุดเด่นในตนเอง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับแก่ผู้อื่น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553) เชื่อมั่นในความคิดของตนเอง คิดว่าสิ่งที่ตนเองกระทำไม่ใช่ปัญหานอกจากนี้ วัยรุ่นยังเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง ขาดทักษะในการวิเคราะห์ หรือปฏิเสธต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตตนเอง (ศิริขวัญ ดาวทองประกาย, 2551) ขาดทักษะสังคมในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น และการยืนยันสิทธิประโยชน์ของตนเอง ขาดความสามารถในการเผชิญความเครียด และจัดการกับปัญหา (Spooner, Hall & Lynskey, 2001) ซึ่งทักษะและความสามารถเหล่านี้

นี้นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนได้ (Stuart, 2005)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนในกลุ่มวัยรุ่นนี้มีทั้งปัจจัยด้านบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อม และพบว่าปัจจัยด้านบุคคล เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นไทย (Takviriyun, 2006) โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีปัจจัยป้องกันด้านบุคคลสูง เช่น การมีความภาคภูมิใจในตนเอง และการมีทักษะชีวิตที่ดีได้แก่ ทักษะการปฏิเสธ การตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาการจัดการกับความเครียด และการสื่อสารและทักษะยืนยันสิทธิของตนเองอย่างเหมาะสม จะมีการป้องกันการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนได้ (Botvin, Griffin, & Paul, 2003; Botvin, Griffin, Diaz, & Ifill-Williams, 2001; Griffin, Botvin, Nicholas, & Doyle, 2003)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นโรงเรียนที่มีอัตราเสี่ยงสูงต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน (สุกัญญา เพิ่มพูล, 2554) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาที่ไม่สามารถสอบเข้าโรงเรียนที่ใดได้ รวมทั้งเป็นโรงเรียนที่สร้างขึ้นภายในชุมชนแออัดที่มีฐานะค่อนข้างยากจน ซึ่งความยากจนเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ส่งผลให้เยาวชนที่มีฐานะยากจน ขาดความรู้ในการดูแลตนเองรวมถึงวิธีการหลีกเลี่ยงและการปฏิเสธต่อสิ่งร้าย เช่น การชักชวนของเพื่อนในการมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น อีกทั้งเมื่อเกิดความยากจนจะส่งผลให้ผู้ปกครองเกิดความเครียด ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนบุตร ทำให้บุตรมีโอกาสเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนได้

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ผ่านมาทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยป้องกันด้านบุคคลและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ยังมีจำกัด และวัยรุ่นกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ต้องให้ความสำคัญ เพราะหากมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นตั้งแต่อยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะมีความเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆตามมา เช่น การตั้งครรภ์อันไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง เป็นต้น ดังนั้น การวิจัยนี้จึงศึกษาปัจจัยป้องกันด้านบุคคลและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อลดและป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยป้องกันด้านบุคคล และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

คำจำกัดความ

1. ปัจจัยป้องกันด้านบุคคล หมายถึง ความสามารถและคุณลักษณะของบุคคลที่เพิ่มความสำเร็จในการปรับตัวของคนที่อยู่ในภาวะเสี่ยง วัดโดยใช้แบบสอบถามปัจจัยป้องกันด้านบุคคล (The Resilience Factors Scale) ของ นิตยา ตากวิริยะนันท์ (Takviriyannun, 2008) ซึ่งพัฒนามาจากงานวิจัยของ กรอทเบิร์ก (Grotberg, 1995, 2001, 2003 อ้างใน Takviriyannun, 2006) ที่พบว่าความสามารถ

ของเด็กที่จะฟื้นคืนกลับจากภาวะเสี่ยงมาจากแหล่งประโยชน์ 3 แหล่ง คือ 1) แหล่งสนับสนุนจากภายนอก (external supports) หรือที่กรอทเบิร์กเรียกว่า "I HAVE" 2) ความเข้มแข็งภายในจิตใจ (inner strengths) หรือที่กรอทเบิร์กเรียกว่า "I AM" และ 3) ทักษะการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและการแก้ปัญหา (interpersonal and problem solving skills) หรือที่กรอทเบิร์กเรียกว่า "I CAN"

2. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นหมายถึง การประพฤติกหรือปฏิบัติพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เช่น การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์, การเปิดโอกาสให้เพศตรงข้ามแตะต้อง สัมผัสร่างกาย เชิงขู่สาว, การเปิดรับสื่อที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และการเที่ยวสถานเริงรมย์ หรือการเที่ยวกลางคืน เป็นต้น

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหมายถึง หมายถึงนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นตั้งแต่มีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

4. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาคือ โรงเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่ย้ายโอกาสทางการศึกษา เช่น ชวนะยากจน ไม่สามารถสอบเข้าโรงเรียนที่ใดได้และจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของชุมชน หรือท้องถิ่นที่ต้องการให้บุตรหลานได้ศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่น เป็นต้น และจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

กรอบแนวคิด

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ พัฒนามาจากแนวคิดทฤษฎีเรื่องความสำเร็จในการปรับตัวของบุคคลที่

มีความเสี่ยง (The Resilience Model) ของเฟรเซอร์, เคอร์บี และสโมคอสกี (Fraser, Kirby, & Smokowski, 2004 อ้างถึงใน Takviriyannun, 2006) ซึ่งอธิบายว่าความสำเร็จในการปรับตัวของบุคคลที่มีภาวะเสี่ยงเกิดจากความสัมพันธ์ของตัวแปรหลายตัว ได้แก่ ปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยป้องกัน กระบวนการปรับตัว และบริบทโดยที่ปัจจัยเสี่ยง เป็นสิ่งที่ทำให้แนวโน้มความสำเร็จในการปรับตัวลดลง ในขณะที่ปัจจัยป้องกัน ช่วยลดอิทธิพลของปัจจัยเสี่ยงโดยเพิ่มความสำเร็จในการปรับตัวของบุคคล (Takviriyannun, 2006)

สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนนั้นอาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยป้องกันด้านบุคคล เนื่องจากตามทฤษฎีความสำเร็จในการปรับตัวของบุคคลที่อยู่ในภาวะเสี่ยงนั้น ปัจจัยป้องกันจะลดอิทธิพลของปัจจัยเสี่ยงและเพิ่มแนวโน้มของความสำเร็จในการปรับตัว

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยป้องกันด้านบุคคลและพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2557 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาคั้งนี้คือ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีการศึกษา 2557 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็น เป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก 2 โรงเรียนจาก 8 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และทำการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งด้วยวิธีการจับฉลาก ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) เพื่อให้ได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง 344 ราย แบ่งเป็นโรงเรียนละ 172 ราย

หลังจากนั้นให้นักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเพื่อลดความแตกต่างในผู้ที่ถูกสุ่มสำหรับตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ลงรหัสบนเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเพื่อให้สามารถแยกได้ระหว่างนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และไม่ใช่อีกกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แบบสอบถามปัจจัยป้องกันด้านบุคคล ผู้วิจัยนำมาจากแบบประเมินปัจจัยป้องกันด้านบุคคลสำหรับวัยรุ่นไทย (The Resilience Factors Scale) ของนิตยา ตากวิริยะนันท์ (Takviriyannun, 2008) ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดเรื่องความสำเร็จในการปรับตัวของบุคคลเมื่อเผชิญภาวะเสี่ยง (Resilience) ของ กรอทเบิร์ก (Grotberg, 1995, 2001, 2003 อ้างใน Takviriyannun, 2008) และจากการทบทวนวรรณกรรมเพิ่มเติมในแนวคิดของกรอทเบิร์ก ซึ่งสรุปจากงานวิจัยที่ศึกษาเด็กที่เผชิญความยากลำบากต่างๆ ในชีวิตในประเทศต่างๆ กว่า 30 ประเทศรวมทั้งในประเทศไทยพบว่าเด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยงเหล่านี้จะสามารถปรับตัวได้ เมื่อมีปัจจัย

สนับสนุน 3 แหล่งสำคัญ คือ 1) แหล่งสนับสนุนจากภายนอก (external supports) จำนวน 9 ข้อ 2) ความเข้มแข็งภายในจิตใจ (inner strengths) จำนวน 8 ข้อ และ 3) ทักษะการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และการแก้ปัญหา (interpersonal and problem-solving skills) จำนวน 8 ข้อ ซึ่งกรอทเบิร์ก เรียกว่า I HAVE, I AM และ I CAN ตามลำดับลักษณะคำตอบเป็นมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert scale) 4 ระดับ ให้ผู้ตอบประเมินจากข้อความนั้นว่าตรงกับความรู้สึกของตนเองมากน้อยเพียงใด ตั้งแต่ไม่จริงอย่างยิ่ง (1 คะแนน) จนถึงจริงอย่างยิ่ง (4 คะแนน) ข้อคำถามทั้งหมด 25 ข้อ โดยคะแนนรวมมีค่าที่เป็นไปได้ตั้งแต่ 25-100 คะแนน โดยที่คะแนนที่ยิ่งมาก หมายถึง มีปัจจัยป้องกันด้านบุคคลสูง การแปลผลแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยแบ่งจากค่าคะแนนที่สามารถเป็นไปได้ของจำนวนข้อคำถามทั้งหมด แบ่งออกเป็น 3 ช่วงเท่าๆกัน ได้แก่ คะแนนระดับต่ำ (26-50) ระดับปานกลาง (51-75) และระดับสูง (76-100)

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนวรรณกรรม ข้อคำถามมี 8 ข้อ จะสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน เช่น ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์, การเปิดโอกาสให้เพศตรงข้ามแตะต้อง สัมผัสร่างกาย เชิงขูสาว, การเปิดรับสื่อที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศและการเที่ยวสถานเริงรมย์ หรือการเที่ยวกลางคืน เป็นต้น ลักษณะของคำตอบจะมี 6 ระดับ ตั้งแต่ 0 หมายถึง ไม่เคยเลย, 1 หมายถึง แทบไม่เคยเลย (น้อยกว่าเดือนละครั้ง), 2 หมายถึง นานๆครั้ง (เดือนละครั้ง), 3 หมายถึง ค่อนข้างมาก (1-2 ครั้ง / สัปดาห์), 4 หมายถึง มาก (3-4 ครั้ง / สัปดาห์) และ 5 หมายถึง มากที่สุด (5-7 ครั้ง / สัปดาห์) การแปลผลแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยแบ่งจาก

ค่าคะแนนที่สามารถเป็นไปได้ของจำนวนข้อคำถามทั้งหมด แบ่งออกเป็น 3 ช่วงเท่าๆกัน ได้แก่ คะแนนระดับต่ำ (0-16) ระดับปานกลาง (17-34) และระดับสูง (35-48)

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้รับการอธิบายขั้นตอนจากผู้วิจัยเอง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ ระยะเวลาดำเนินการวิจัย สิทธิประโยชน์ที่ได้รับ พร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยไม่เสียสัมพันธภาพระหว่างกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัย และไม่มีผลต่อคะแนนหรือการเรียนการสอนใดๆ ทั้งสิ้น และขอความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัย เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยขอให้กลุ่มตัวอย่างลงชื่อในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Informed Consent Form) และติดต่อบิดา-มารดา หรือผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดของโครงการวิจัย สิทธิผู้เข้าร่วมการวิจัยจะได้รับการดูแลตลอดระยะเวลาของการศึกษา รวมทั้งประโยชน์ และความเสี่ยงที่จะได้รับในการเข้าร่วมวิจัย สิทธิที่จะได้รับในการปกปิดข้อมูล สิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการวิจัยโดยไม่มีผลต่อผลการเรียนของกลุ่มตัวอย่างแต่อย่างใด เมื่อผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างยินดีให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการวิจัย ผู้วิจัยได้ขอให้ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างลงชื่อยินยอมในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งมีการใช้รหัสแทนชื่อจริงของกลุ่มตัวอย่าง และนำเสนอผลการศึกษาในภาพรวม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ประกอบด้วย การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ โดยหลังจากผู้วิจัยสร้างที่สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรม

เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนไปขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านจิตเวชเด็กและวัยรุ่น จำนวน 1 ท่าน ผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง (APN) สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านการพยาบาลผู้ป่วยติดแอลกอฮอล์ จำนวน 1 ท่าน และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตเวชเด็ก จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา หลังจากนั้นผู้วิจัยนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดชลบุรี ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 1 ห้องเรียน ก่อนนำไปใช้จริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive statistics) โดยการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยของปัจจัยป้องกันด้านบุคคล แยกเป็นรายด้านและโดยรวม ของกลุ่มตัวอย่าง (N = 344)

ปัจจัยป้องกันด้านบุคคล	คะแนนที่เป็นไปได้	คะแนนจริง	M	SD	แปลผล
1.แหล่งสนับสนุนจากภายนอก "I HAVE"	9 - 36	15 - 28	23.02	3.03	ปานกลาง
2.ความเข้มแข็งภายในจิตใจ "I AM"	9 - 36	14 - 25	20.41	2.72	ปานกลาง
3.ทักษะสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการแก้ปัญหา "I CAN"	7 - 28	16 - 24	19.73	1.93	ปานกลาง
ปัจจัยป้องกันด้านบุคคลโดยรวม	25 - 100	48 - 74	63.16	6.40	ปานกลาง

ผลการวิจัย

1) คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 344 คน ในจำนวนนี้ไม่มีการสูญหายในระหว่างการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างมีคุณลักษณะส่วนบุคคลส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยในภาคการศึกษาที่ผ่านมาก่อนเข้าร่วมวิจัยอยู่ในช่วง 2.00-2.99 (ร้อยละ 74.9) มีภาวะสุขภาพโดยทั่วไปแข็งแรงดี (ร้อยละ 77.5) มีเพื่อนที่ใกล้ชิดหรือเพื่อนสนิท 4 คนขึ้นไป (ร้อยละ 72.6) มีพี่น้องที่อาศัยอยู่ด้วยทั้งหมดมากที่สุด 2 คน (ร้อยละ 42.2) ครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท (ร้อยละ 42.2) และสถานภาพสมรสของพ่อแม่คืออยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 45.1) ลักษณะกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่เป็นเพื่อนต่างเพศ (ร้อยละ 79.1)

2) ปัจจัยป้องกันด้านบุคคล

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนของปัจจัยป้องกันด้านบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (M (SD) = 63.16 (6.40) และมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน (ดังแสดงในตารางที่ 1)

3) พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมี

เพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอยู่ในระดับสูง (ดังแสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน แยกเป็นรายด้านและโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง (N = 344)

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน	คะแนนที่ขึ้นไปได้	มัธยมศึกษาปีที่ 1 (n = 116)			มัธยมศึกษาปีที่ 2 (n = 112)			มัธยมศึกษาปีที่ 3 (n = 116)					
		คะแนนจริง	M	SD	แปลผล	คะแนนจริง	M	SD	แปลผล	คะแนนจริง	M	SD	แปลผล
1.ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	0 - 12	3-8	6.41	2.30	ปานกลาง	4-10	9.80	1.76	สูง	3-8	7.52	2.63	ปานกลาง
2.การเปิดโอกาสให้เพศตรงข้ามแตะต้อง สัมผัสร่างกาย เชิงสุ่มสาว	0 - 12	3-8	7.52	2.63	ปานกลาง	2-11	9.53	2.30	สูง	3-8	6.41	2.30	ปานกลาง
3. การเปิดรับสื่อที่กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ	0 - 12	1-7	4.57	2.32	ปานกลาง	5-11	9.10	1.24	สูง	1-7	6.39	1.78	ปานกลาง
4. การเที่ยวสถานเริงรมย์หรือการเที่ยวกลางคืน	0 - 12	2-9	6.39	1.78	ปานกลาง	2-8	7.36	3.27	ปานกลาง	2-9	4.57	2.32	ปานกลาง
พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน โดยรวม	0 - 48	9-32	24.89	9.03	ปานกลาง	13-40	35.79	8.57	สูง	9-32	24.89	9.03	ปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

ด้านอายุ อาจอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างกำลังเปลี่ยนจากวัยเด็กก้าวสู่วัยรุ่น ซึ่งพฤติกรรมของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจ การเจริญเติบโตจะเป็นไปตามระยะหรือกระบวนการตามวัย และเมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่น ด้วยอิทธิพลของฮอร์โมนเพศ ทำให้เด็กเริ่มมีความรู้สึกและความต้องการทางเพศ ประกอบกับเป็นวัยที่อยากรู้ อยากลอง อยากหาประสบการณ์ รู้สึกว่าตนเองโตแล้ว หรือได้รับแรงกดดันหรือชักจูงจากเพื่อน อยากได้รับการยอมรับ

ในกลุ่มเพื่อน จึงทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย (สุชา จันทร์เอม, 2542)

ผลการศึกษาที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 70 (72.6) มีเพื่อนสนิทมากกว่า 4 คนขึ้นไป และ ลักษณะกลุ่มเพื่อนส่วนใหญ่เป็นเพื่อนต่างเพศ (ร้อยละ 79.1) สะท้อนให้เห็นว่า เพื่อนสนิท และการมีเพื่อนต่างเพศมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ดังนั้น การช่วยเหลือวัยรุ่นจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน จึงควรพิจารณาจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ด้านเพื่อน ร่วมกับการนำเพื่อนสนิทของวัยรุ่นเข้าร่วมโครงการช่วยเหลือด้วย

ส่วนข้อมูลที่พบว่ากลุ่มวัยรุ่นมากกว่าครึ่งมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ทั้งๆ ที่ สถานภาพของครอบครัวคือบิดามารดาอยู่ด้วยกัน แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านครอบครัวไม่ได้เป็นปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนโดยตรง อีกทั้งพบว่านักเรียนที่อายุมากขึ้น จะใช้ค่าใช้จ่ายในการเรียนเพิ่มขึ้น ผู้ปกครองมี การทำงานหารรายได้เพิ่มมากขึ้น จึงไม่มีเวลาในการดูแลบุตร ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นพ่อกับแม่จะเริ่มห่างกัน แต่ความสัมพันธ์กับเพื่อนจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (ปาณบดี เอกะจัมปะกะ, 2552)

กล่าวโดยสรุปแล้ว ผลการศึกษานี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยป้องกันด้านบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สนับสนุนทฤษฎี The Resilience Model (Fraser, Kirby, & Smokowski, 2004 อ้างถึงใน Takviriyun, 2006) โดยพบว่า ปัจจัยเสี่ยงทุกด้าน ยกเว้นด้านครอบครัว ปัจจัยป้องกัน กระบวนการปรับตัวและบริบทโดยที่ปัจจัยเสี่ยงเป็นสิ่งที่ทำให้แนวโน้มความสำเร็จในการปรับตัวลดลง ในขณะที่ปัจจัยป้องกันช่วยลดอิทธิพลของปัจจัยเสี่ยงโดยเพิ่มความสำเร็จในการปรับตัวของบุคคล (Takviriyun, 2006)

ดังนั้นปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เป็นปัญหาสำคัญเรื่องหนึ่งที่ต้องได้รับ การแก้ไข และเพื่อลดและป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ ในอนาคต รัฐจึงควรเพิ่มหลักสูตรการ จัดการเรียน การสอนในโรงเรียนขึ้นจากการเรียน การสอนตามปกติ ในการจัดกิจกรรมเพื่อลดและ ป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของวัยรุ่นตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อเสนอแนะ

1. การป้องกันหรือแก้ไขพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของวัยรุ่นโดยนำไปใช้ในการคัดกรองและพัฒนาโปรแกรมเพื่อเพิ่มปัจจัยป้องกันด้านบุคคลในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนต่อไป
2. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดชลบุรี จึงไม่สามารถนำไปอ้างอิงยังประชากรอื่นๆ ได้ ดังนั้น จึงควรศึกษาขยายผลในกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากขึ้น หรือศึกษาในกลุ่มประชากรในภูมิภาคอื่นต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำจากคณาจารย์ภาควิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและจิตเวช วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี ที่ช่วยให้แนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผศ.ดร. นิตยา ตากวิริยะนันท์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่กรุณาอนุเคราะห์ให้ใช้เครื่องมือแบบประเมินปัจจัยป้องกันด้านบุคคลสำหรับวัยรุ่นไทย (The Resilience Factors Scale) ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนคณาจารย์ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- ปานบดี เอกะจัมปากะ. (2552). *รายงานสถานการณ์และแนวโน้มของปัจจัยต่างๆที่มีผลกระทบต่อสุขภาพเด็กไทย*. กรุงเทพมหานคร: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- พนอวดี จันทนา. (2547). *พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในชุมชนเกาะสมุย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม
- สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). *สถานการณ์คัดลอกบุตรของวัยรุ่นในไทยปี 2556*. เข้าถึงเมื่อ 11 ตุลาคม 2558. สืบค้นจาก <http://www.m-society.go.th>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กองสถิติสังคม. (2553). *รายงานการสำรวจเกี่ยวกับอนามัยและสวัสดิการ*. เข้าถึงเมื่อ 11 มีนาคม 2556. สืบค้นจาก <http://www.nso.go.th>
- สุกัญญา เพิ่มพูล. (2554). *ผลของโปรแกรมการฝึกทักษะชีวิตในโรงเรียนต่อปัจจัยป้องกันด้านบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- สุชา จันท์เอม. (2542). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Fraser, M. W., (1997). *Risk and Resilience in Childhood*. USA: NASW Press.
- Hamilton, N. &Bhatti, T. "Population Health Promotion: An Integrated Model of Population Health and Health Promotion," Working Paper, Health Promotion Development Division, Health Canada, Retrieved from www.courseweb.uottawa.ca/pop8981/Outline/Models/Hamilton-Bhatti.hlm. 08/07/2010.
- NiddayaTakviriyannun. (2006). *The Roles of Environmental Risks and Resilience Factors on Alcohol Use Among Thai Adolescents in School Settings*. (Doctoral dissertation). Mahidol University, Bangkok.
- Spooner, C., Hall, W., &Lynskey, M. (2001). *The structural determinants of youth drug use*. Retrieved from http://www.ancd.org.au/publications/pdf/rp2_youth_drug_use.pdf.
- Takviriyannun, N. (2008). Development and testing of the Resilience Factors Scale for Thai Adolescents. *Nursing and Health Sciences*, 10, 203-208.
- United Nations.(2003). *Adolescent substance use: Risk and Protection*. New York: Economics and Social Commission for Asia and the Pacific, United Nations Office on Drugs and Crime.